

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی از لحاظ مقایسات فنی و بازرگانی

رضا زائر حیدری^۱ ، مجید رفیعی^۲

چکیده

در سال ۸۶ بازار فولاد های ساختمانی در ایران شاهد ورود بازیگران جدیدی به این صحنه بود. چینی ها با استفاده از خلاء موجود در بازار که بدنبال کاهش تولید و افزایش مصرف فولاد در سال ۸۵ روی داد به بازار های منطقه شمال خلیج فارس روی آوردند.

چینی ها با در اختیار داشتن بیش از یک سوم حجم تولید جهانی فولاد نقش تأثیر گذاری بر روی بازار جهانی این کالای استراتژیک بازی می کنند. ۶ شرکت عظیم این کشور در بازار های اروپای غربی ، ژاپن و کره بسیار فعال هستند و ۲ شرکت چینی نیز توانسته اند از دیوار های حمایتی ایالات متحده عبور نمایند. همه این موارد نشان می دهد همانگونه که حجم تولید فولاد در چین افزایش یافته است تکنولوژی فولاد نیز در این کشور ارتقاء پیدا نموده است.

با این همه مطالعه میدانی واردات فولاد به ایران مؤید نیمه دیگر واقعیت است. شرکت هائی که محصولاتشان به بازار های کشور راه یافته است از تولید کنندگان صاحب نام بشمار نمی آیند و در پاره ای موارد محصولات به ایران وارد می شود که امکان فروش آن در حاشیه جنوبی خلیج فارس ممکن نیست. وارد کنندگان بدلیل اطلاعات ناکافی و یا دلائل دیگر روندی را پایه گذاری کرده اند که ممکن است عواقب مثبتی در پی نداشته باشد. ورود محصولات کم ارزش منفعت بلند مدت تولید کنندگان و مصرف کنندگان را تحت تأثیر جدی قرار میدهد و جا دارد این موضوع بطور عمیق مورد بررسی قرار گیرد.

هدف از این تحقیق ایجاد یک نگرش واقع گرایانه در مورد روند واردات فولاد به کشور در سال ۸۶، نوع محصولاتی که به کشور وارد شده است و تهدید و فرصت هائی است که در شرایط جدید تولید کنندگان ، مصرف کنندگان و تجار بازار فولاد با آنرو به رو هستند.

واژه های کلیدی: واردات ، تیر آهن ، میلگرد

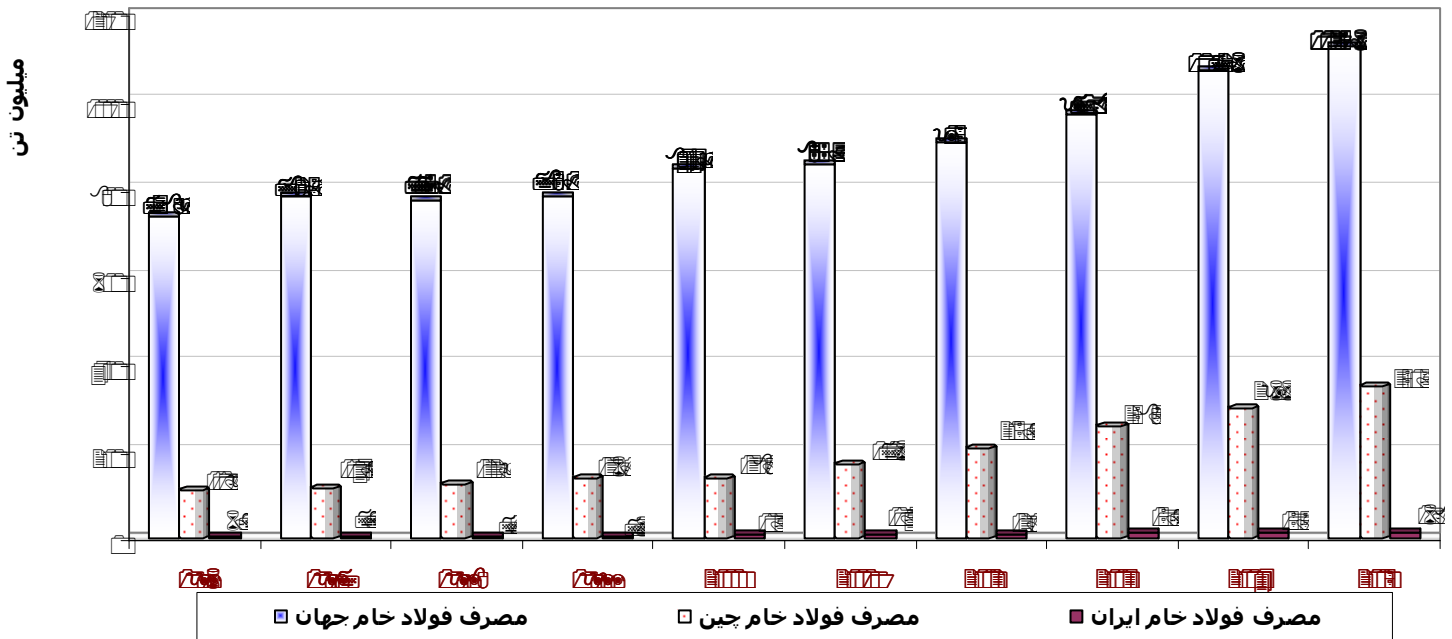
مقدمه

۱ - کارشناس ارشد حوزه معاونت فروش و صادرات ذوب آهن اصفهان

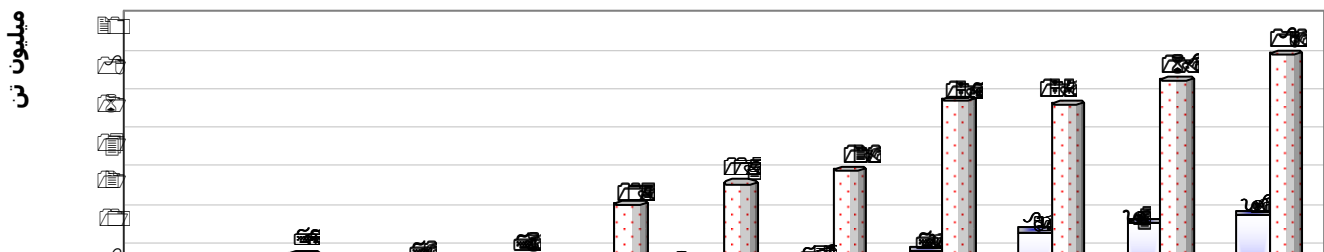
۲ - کارشناس ارشد تحقیقات تجاری مدیریت تحقیق و توسعه ذوب آهن اصفهان

تولید، مصرف، تجارت فولاد کشور چین بعنوان بزرگترین تولید کننده و مصرف کننده جهانی فولاد، همواره اقتصاد جهانی پیرامون این صنعت را تحت شعاع قرار داده است و این موضوع، تحلیل گران و تصمیم گیران استراتژیک صنعت فولاد را معطوف به پیش بینی روند آتی و سیاستهای کشور چین نموده است. چین با تولید ۴۱۹ میلیون تن فولاد خام بیش از یک سوم تولید ۱.۲۴ میلیارد تنی فولاد خام جهان ۴۱۹ را در سال ۲۰۰۶ به خود اختصاص داده و پیش بینی می شود این رشد عظیم ادامه یابد. بنابراین بررسی رفتار تولید کنندگان و استراتژی های صنعت این کشور بسیار مهم می باشد.

در شکل های ۱ روند مصرف فولاد جهان، کشور چین و ایران طی سال های گذشته نشان داده شده است. در شکل ۲ مقایسه روند تولید و مصرف فولاد خام ایران و در شکل ۳ روند مصرف سرانه فولاد خام نشان داده شده است و مشاهده می شود که طی سالهای اخیر رشد مصرف فولاد در کشورمان بیشتر از رشد تولید بوده است و این فاصله سال به سال بیشتر شده است و این جهش، نوید یک بازار بالقوه برای محصولات فولادی را نوید می دهد و لزوم تسریع در سرمایه گذاری های جدید و تکمیل طرح های نیمه تمام را ایجاب می نماید و بر مزیت نسبی تولید فولاد کشور از لحاظ داشتن بازار صحنه می گذارد.

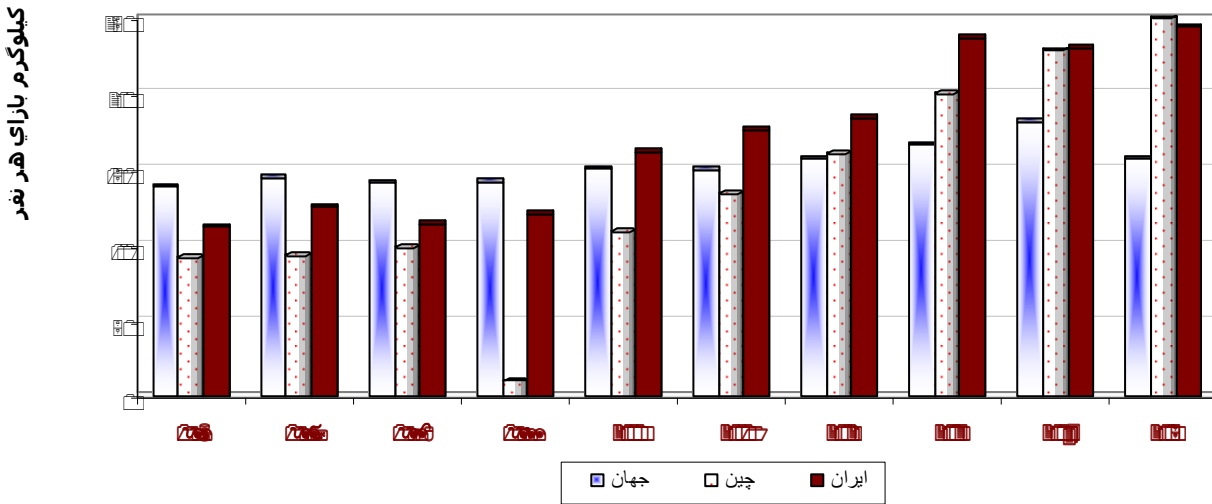

شکل ۱ - روند مصرف فولاد خام جهان، چین، ایران در سالهای اخیر [۲]

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی ...

شکل ۲ - میزان تولید و مصرف فولاد خام ایران در سالهای اخیر [۲]

شکل ۳ - روند مصرف سرانه محصولات فولادی در ۱۰ سال اخیر [۲]

در این تحقیق ضمن بررسی روند صنعت فولاد چین و ایران ، اطلاعات واردات محصولات از لحاظ شکل ظاهری و پارامترهای مورد انتظار مشتری مورد مقایسه قرار گرفته و برای دستیابی به اطلاعات واقعی و بی واسطه ، واردات کشور در مبادی مختلف ورودی مورد بررسی قرار گرفت و همچنین با افراد متخصص دست اندر کار مصاحبه صورت گرفته و نمونه های مختلفی از فولاد های وارداتی تهیه و بدقت مورد آزمایش قرار گرفته است.

بحث و نتیجه گیری

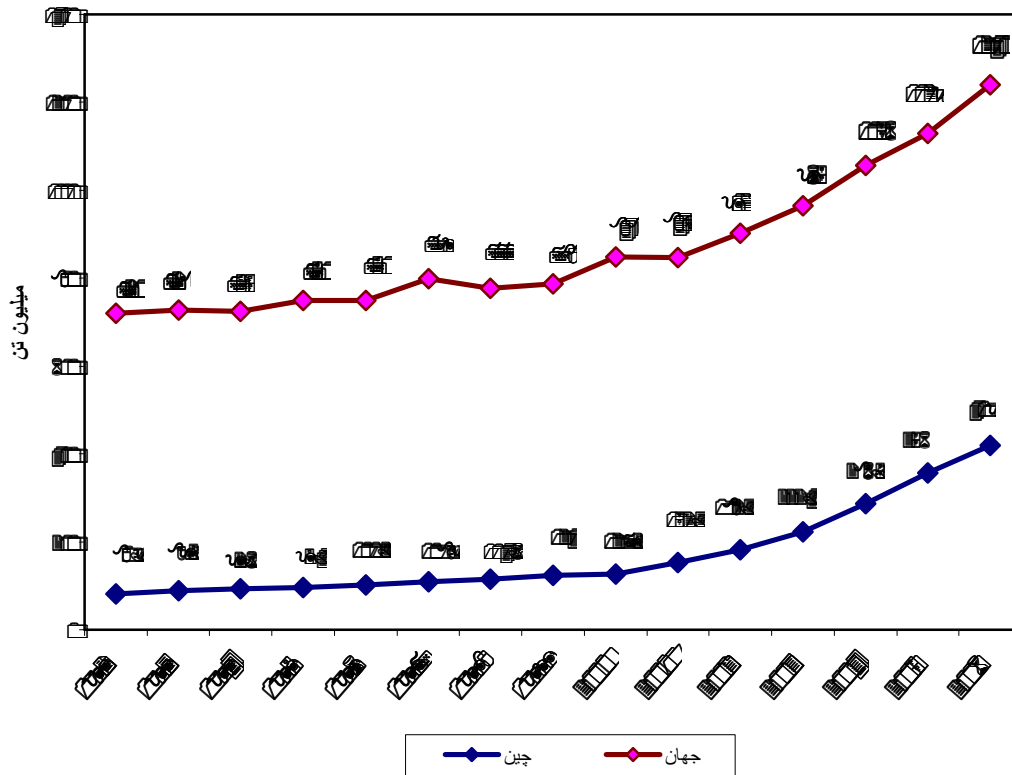
سال ۲۰۰۵ را به یاد داشته باشیم . در این سال برای نخستین بار صادرات فولاد چین از واردات این کشور پیشی گرفت. دو سال قبل از این تاریخ واردات فولاد چین ۳۴ میلیون تن بیش از صادرات این کشور بود. یک سال بعد این رقم به ۱۳ میلیون تن کاهش یافت و در پایان سال ۲۰۰۵ چین به یک صادر کننده فولاد تبدیل شد.

تراز مثبت تجاری فولاد چین در سال ۲۰۰۵ کمی بیش از ۵۸۰ هزار تن اعلام شد . این رقم برای سال آینده بین ۸ تا ۱۵ میلیون تن پیش بینی می شود . چینی ها دیگر با بازار های جهانی فولاد حتی در آن سوی اقیانوس آرام بیگانه نیستند و تنها مانع حضور بیشتر آنها در بازار های جهانی ، افزایش مصرف داخلی در این کشور و همچنین سیاست های دولت مرکزی است .

از زبان اعداد

ارقامی که در مورد فولاد چین منتشر می شود حتی در قیاس با جمعیت این کشور حیرت انگیز است . حجم تولید فولاد خام این کشور در سال ۲۰۰۵ از مجموع چهار کشور روسیه ، ژاپن ، آمریکا و کره جنوبی بیشتر است. چین در این سال ۳۷ برابر ایران فولاد تولید کرد و این در حالیست که جمعیت این کشور ۱۸ برابر کشور ماست . تنها در یک سال گذشته ۷۷ میلیون تن به ظرفیت فولاد چین اضافه شد و این رقم برای سال ۲۰۰۶ بالغ بر ۴۱۹ میلیون تن به ثبت رسید در شکل شماره ۴ این روند ترسیم شده است .

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی ...

شکل ۴ - روند تولید فولاد خام جهان و چین طی سال های گذشته [۲]

تولید به جای واردات : یک استراتژی

برخلاف حزب کمونیست شوروی ، چینی ها فولاد را یک سمبل نمی دانند و دغدغه اصلی رهبران چین افزایش حجم تولید و صادرات فولاد به هر قیمت ممکن نیست . در آوریل ۲۰۰۵ دولت چین با حذف ۱۳٪ بخشودگی مالیاتی ، صادرات محصولات میانی را متوقف ساخت تا نیاز کارخانه های نورد را مرتفع سازد . از سوی دیگر سیاستگذاری به سمتی است که کارخانه های کوچک نورد و واحدهای کم بازده فولاد سازی بتدریج از چرخه تولید خارج می شود. در صنعت فولاد چین سخنان حکیمانه مائو جای خود را به برنامه ریزی خطی داده است.

تنها در بخش ساختمان چینی ها به بیش از ۲۵۰ میلیون تن فولاد در سال نیاز دارند . نیاز بخش صنعت حدود ۱۰۰ میلیون تن است . مأموریت صنایع فولاد چین در حله اول تأمین نیاز داخلی است. طی ۵ سال گذشته استراتژی تولید به جای واردات به دولت مرکزی چین کمک کرد تا نیاز اقتصاد در حال رشد این کشور

را تأمین کند. در واقع چینی ها اگر بر روی صنایع فولاد این کشور به اندازه کافی سرمایه گذاری نکرده بودند برای تأمین نیازهای جاری تنها در بخش ساختمان به واردات حداقل ۱۵۰ میلیارد دلار فولاد در سال نیاز داشتند. تأمین این مبلغ حتی برای اقتصاد بزرگ چین به سختی میسر است و دقیقاً به همین علت است که هندی ها هنوز هم قادر به بهبود زیر ساختارهای خود نیستند.

از نظر دولت مرکزی فولاد یک محصول نهائی شمرده نمی شود بلکه ورودی فرآیند بعدی است. صادرات فولاد تشویق نمی شود چرا که منابع کشور صرف تولید محصولی شده است که علیرغم ایجاد آلودگی زیاد ارزش افزوده نسبتاً کمی به همراه داشته است. تبدیل ورق نورد شده فولادی به بدنه یک خودرو تأثیرات زیست محیطی به مراتب کمتر و ارزش افزوده بیشتری ایجاد می کند. ایجاد یک مؤسسه مالی در کنار این تأسیسات بدون استفاده از منابع کشور و ایجاد آلودگی بیشتری ارزش افزوده را ایجاد می کند. آن چیزی که چینی ها به آن می اندیشند جذب سرمایه های خارجی است؛ افزایش حجم تولید فولاد با کاهش در هزینه های تولید و بهبود امکانات زیر بنائی این کشور، سرمایه خارجی را به سرزمین دیوار بزرگ جذب میکند.

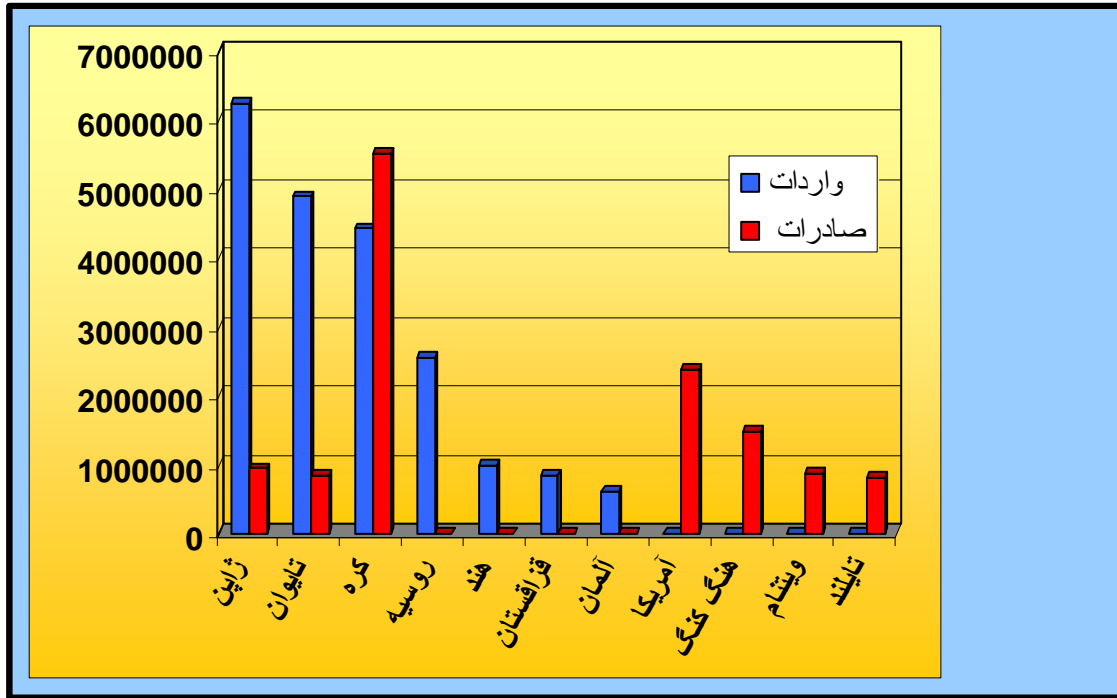
و با این همه چرا صادرات رو به افزایش است؟

- بعضی از بازار های خارجی را نمی توان نادیده انگاشت. بهای ورق نورد شده در ایالات متحده ۱۰۰ دلار بیشتر از چین است (اگر چه در سال ۲۰۰۵ تنها دو شرکت بائو استیل و آنگانگ موفق به گذشتن از سد محکم تعرفه های آنتی دامپینگ ایالات متحده شدند.)
- چینی ها نمی خواهند اشتباه کمونیست های دیگر را مرتکب شوند. یک صنعت درونگرا از دو مفهوم مشتری گرایی و تضمین کیفیت دور می شود. شش شرکت چینی در بازار های صادراتی بطور فعال حضور دارند. آنگانگ، بائو استیل، بنگژی، شوگانگ و ویسکو. مطالعات نشان داده است که این شرکت ها در بازار های داخلی نیز عملکرد بهتری دارند.
- سرمایه گذاری شرکت های خارجی در صنایع فولاد چین رو به فزونی است. شرکت هائی مانند پوسکو، آرسلور دیگر جای پای محکمی در این کشور دارند. از سوی دیگر فولاد سازان بزرگ چینی بتدریج در نقاط مختلف جهان حضور یافته اند. مصرف فولاد های ساختمانی در این کشور در آینده سیر نزولی خواهد یافت و فولاد چین به سمت محصولات با ارزش تر سوق می

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی ...

یابد . حضور گسترده در بازار جهانی، حرکتی است که از سوی ۶ شرکت برتر چینی و سرمایه گذاران خارجی در این کشور آغاز خواهد شد.

شرکای تجاری چین در زمینه فولاد: آمریکا تنها بازار صادراتی چین در خارج از قاره آسیاست؛ بخش مهمی از فولاد مورد نیاز چین از تایوان تأمین می شود.

شکل ۵ - واردات و صادرات کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۵

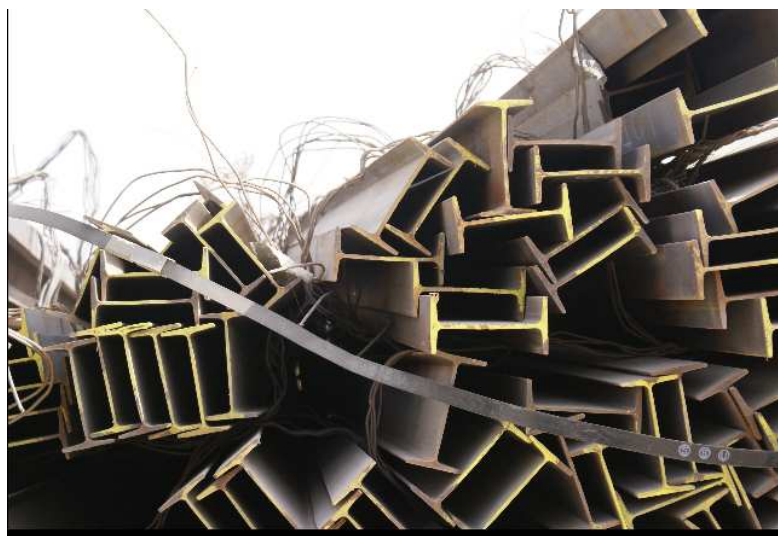
بر اساس نتایج میدانی شرکت هائی که محصولاتشان به بازارهای کشور راه یافته است از تولیدکنندگان صاحب نام بشمار نمی آیند و در پاره ای موارد محصولاتی به ایران وارد می شود که امکان فروش آن در حاشیه جنوبی خلیج فارس ممکن نیست. واردکنندگان بدلیل اطلاعات ناکافی و یا دلایل دیگر روندی را پایه گذاری کرده اند که ممکن است عواقب مثبتی در پی نداشته باشد. ورود محصولات کم ارزش منفعت بلند مدت تولیدکنندگان و مصرف کنندگان را تحت تأثیر جدی قرار میدهد و جا دارد این موضوع بطور عمیق مورد بررسی قرار گیرد.

در شکل شماره ۶ نمونه محصولات میلگرد وارداتی و شکل ۷ نمونه تیر آهن وارداتی نشان داده شده است. مقایسه خصوصیات ظاهری و فنی آنها نشان داد که این محصولات از تمام خصوصیات مورد نیاز مشتری را

تامین نمی کند و لازم است از طرف ارگان های ذیربط مد نظر قرار گیرد و از طرف دیگر تولید کنندگان داخلی هم به واردات به عنوان یک عامل مهم و تاثیر گذار در شکل گیری الگوی مصرف نگاه کنند و کیفیت محصولات خود را در این خصوص ارتقا دهند.

شکل ۶ - نمونه محصول میلگرد وارداتی از کشور چین [۱]

شکل ۷ - نمونه محصول تیر آهن وارداتی از کشور چین [۱]

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی ...

منبع:

۱- گزارش پروژه تحقیقاتی بررسی کیفیت فولاد های ساختمانی ، خرداد ۱۳۸۵ ، شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

2- www.worldsteel.org

The import of Constructional steel products : technical and commercial comparison

Reza Zaer Heidari¹ , Majid Rafiei²

In 2007 the Iran construction steel market witnessed the entrance of new importer player. The Chinese using the existing vacancy in market occurred in 2006 as a result of production decrease and consumption increase pay attention to the Persian gulf region market.

The China with more than one third share of world row steel production have an effective role in this strategic product . The six top steel producer in china are very active in west Europe countries, Japan and south Korea . Even two china companies have been able to pass through the protective barriers of U.S.

All this points indicate that as follow increasing China steel production and improve steel production technology

The field study of Iran steel imports confirm this fact . The companies whose product have been able to find a way to access Iranian markets are not famous and in the some cases this products can not be sold in the southern Arabic states in Persian golf .

The importers due to their insufficient information or other reasons have founded a trend that may not have positive consequences. Although low quality import products have serious effect on long term benefits and satisfaction of producer and consumer it is worthy to considering this matter deeply.

The aim of this research create a realistic attitude on trend of steel import products to my country in current year. We analysis import product character

¹ - Senior Expert in Sale Department- Esfahan Steel Company

² - Senior Expert in R&D Department- Esfahan Steel Company

بررسی فولاد ساختمانی وارداتی ...

contain type , quality and also we analysis threats and opportunities that producer , consumer and merchants are facing with in the new circumstances.